

reba si je zapomniti to-le: 1. Seje občinskega odbora so predvsem javne, torej splošno pristopne vsakemu občanu in vsaki občanki. Tako določa s 43 občinskega reda za bivšo Stajersko Vsak občan naj se torej kar brez skrbi poslužuje svoje postavne pravice in naj prihaja k sejam občinskega odbora — seveda le kot miren poslušalec, kajti govori vmes ali posegati v razpravo — prepovedujejo ravno na vedene postavne določbe občinskega reda. No, ker pa naposed ni ravno priporočljivo, da bi prihajali morebiti občani k občinskim sejam v preštevilnem številu, bi bilo najprimerneje, da pošljejo gotove skupine tja svoje zastupnike. Le ne se zapirajo pri reševanju vseh občanov se fidecih zadev in javnega gospodarstva za štiri stene! To dela slabo kri in to naj pomnijo naši župani. 2. Vpogled v zapisnik občinskih sej mora biti prost vsakemu občanu. Noben župan nima pravice od rekati občanom vpogleda v sejni zapisnik, najmanj pa zahtevati za to od strank kako plačilo. Pomniti je treba, da je mogoče zahtevati za prepise sejnih zapisnikov le občinsko takso, če je v občini postavno uvedena, to je, če jo je po sklepu občinskega odbora določilo poverjeničstvo (oziroma sedaj oddelček) za notranje zadeve drž. vlade, odnosno pokrajinske uprave za Slovenijo. V nobenem drugem slučaju nima župan absolutno nobene pravice zahtevati kako plačilo za kakršnokoli pojasnilo glede odborovih sklepov, najmanj pa za dovolitev vpogleda v sejni zapisnik, ker to ni odvisno od kakšne morebitne milosti župana, marveč je to postavna pravica vsakega občana. Sodelovanje vse javnosti pri občinskih in pri občinskem gospodarstvu naj bo v prihodnje načelo, ki naj se ga vse bolj zavedajo tako občani kakor ne v najmanjši meri župani sami. Le tako bo omogočeno uspešno skupno delo v skupni javni blagor. Vsak župan naj se zaveda, da je prevzel izvolitvijo ne le gotove pravice, ampak še v večji meri gotove dolžnosti nasproti vsem občanom brez razlike, ki pa na drugi strani seveda tudi nimajo pravice, z brezobzirnimi nagajivostmi nadlegovati županov in županov brez utemeljene potrebe.

Zahteve naših županov, sprejete na sestanku Kmetске in Županske zveze v Celju dne 2. januarja 1922: 1. Odločno protestiramo proti nameri — krščanski nauk iz šol bacniti in zahtevamo, da imajo starši vpliv na šolski poduk in nameščenje učiteljev. 2. Odločno zahtevamo, da se naše vojaštvo zniža na kolikor mogoče nizko število in naj se skrajša službena doba. 3. Protestiramo proti krivični odmeri davkov in zahtevamo, da se davek izenači po vsej državi enakomerno. 4. Protestiramo proti temu, da je v nekaterih krajih preveč ljudskošolskih učiteljev in učiteljic, a po drugod jih primanjkuje. Zahtevamo, da se število učiteljev primerno krajevnim potrebam porazdeli. 5. Protestiramo proti temu, da ljudskošolski učiti učijo otroke sokolsko himno in otroke vzgajajo v sokolskem duhu.

Iz bojišča za „žepno pravdo“.

Slabostojni staropravdarji se kažejo v vedno lepši luči. Celjska „Naša vas“ piše v Slov. 8: „Samostojni Mermolja, Majcen, Kušar in Drötenk so prejeli pred lanskimi volitvami od demokrata dr. Zerjava 400.000 K. n. r. Urek sam pa je prejel 30.000 K. Tako razkriva slabostojno žepno pravdo „Naša vas“, glasilo srbske zemljo radniške stranke na Slovenskem. Ako se sprejmejo kot dar iz demokratskih rok take ogromne svote, potem si pač lahko mislimo, da so si demokratje in samostojni v zlahki kar v prvem kolenu.

Enostavna rešitev viničarskega vprašanja. Kakor znano, sta slabostojni minister Pučelj in bivši hauptman Sancem prepredila, da ni bil potrjen viničarski red, kakor so ga sporazumno sklenili zastopniki viničarjev in vinogradnikov. Kakor nam poročajo vinogradniki iz ormoškega okraja, je večje število vinogradnikov, ki so pristaši slovenske ljudske stranke, samo brez Pučlja naldonilo pridnim viničarjem lepe nagrade za njih pridno delo. Tako je prav. Če viničar pridno

delo in pomaga pridelati gospodarju obilo pridelka, mu res tudi gre nagrada.

Samostojni in finančna kontrola. Iz Huma pri Ormožu nam poročajo: Naši samosojni prosijo za etabliranje finančne kontrole s sedežem na Humu. Posestnik Martin Vtičar je že po nudi svoj vinski hram zraven cerkvice sv. Ivana. Poslopje, ki obstoji iz lepega stanovanja, je do cela prazno, samo klet, ki se nahaja pod hramom, je polna sladkega vina. Ker samostojneži trdijo, da financarji nimajo na loga, kontrolirati kmetijskih vinskih kleti, ampak samo gostilne, bo samostojnež Vtičar nastavljal takoj krčmo, da financarji ne bodo brez posla. — Nadučitelj G. Porekar pa je celo nasvetoval, da bi humski vinogradniki prihod. leto pričeli saditi tobak. Tudi prav!

Aleksander Hojnigg iz Pesnice pri Mariboru je pobrisal v Nemško Avstrijo. Kupil je za par milijonov K kavarno v Gradcu. Svoji ženi je pustil na Pesnici hišo in posestvo, sam pa se je na levo roko v Gradcu poročil z ženo pesniškega gostilničarja Smoniga. To je tisti Hojnigg, ki je bil glavni priganjač Mermoljeve slabostojne, član glavnega odbora in razsodišča te stranke. Ko se je pokrajinski namestnik Hribar ob nastopu vlade vozil iz Prage skozi Maribor, sta mariborski dr. Koderman in Voglar skupno z Mermoljem poslala Hojnigga na kolodvor, kjer je pozdravil Hribarja v imenu „slovenskega ljudstva med Muro in Dravo.“ Hojnigg je bil red vojsko predsednik Súdmarke in Schulvereina na Pesnici. Gradil je tudi nemško Kernstockšolo, bil je seveda član nemškega Volksrata, med vojsko rekvizitor in verižnik. Po vojski pa je stopil v Mermoljevo kompanijo ter si z veriženjem nabasal milijone. Le taki so po Mermoljevem in Kodermanovem mnenju pravi ljudje in pristni narodnjaki.

Tedenske novice.

Nabiranje novih naročnikov za Slovenskega Gospodarja, Stražo in Glasnik se nadaljuje. Prosimo naše delavne nabiratelje, da se meseca januarja agitacijo obnovijo v hišah in krajih, kjer dosedaj agitacija ni bila še dovolj razvita.

Našim cenjenim dopisnikom. Finančna oblast je začela s 1. januarjem pobirati posebni davek od časopisnih inseratov. Kot inserat smatrajo tudi vsa obvestila o ženitvi in društvenih prireditvah. Odslej zanaprej bodo morala društva, ki želijo, da se objavijo njihove prireditve, plačevati inseratni davek. Na društvena obvestila, katerim ni priložen vsaj 1 dinar se odslej Slov. Gospodar ne bo več oziral. Toliko v obvestilo in brez zamere.

Na naslov pošnega ravnateljstva v Ljubljani. Naši naročniki se zelo pritožujejo, da lista ne dobijo pravočasno. Upravništvo vedno odda list na pošto v četrtak pred 7. uro zvečer. In v soboto zjutraj n. pr. se lista nimajo v Brežicah v Sošanju itd. da bi ga raznesli pred nedeljo po sosednjih župnijah. To so vendar že skrajno zanikarne pošne razmere. Kje leži naš list, da v 36 urah ne more priti iz Maribora do Brežic in do Sošanja in v drugih pošt na Stajerskem?? Zahtevamo odločno od pošnega ravnateljstva, da to stvar preišče in nedostatke odpravi. Ako pa so temu krivce zveze poštnih vlakov, pa se naj poskrba, da bodo pošto jemali tudi ponočni ali jutranji vlaki. Poština za liste se je zvišala, nered pri dostavljanju listov pa postaja vedno večji. Ali hočemo v vsem samo nazadovati! Po drugih državah se gleda na to, da se časopisje točno in hitro odpravlja, pri nas pa imamo zadnji čas pri pošti že pravo — polžjo naglico!

Mala župnija Zavodnje, breječa komaj 500 duš, ima 27 naročnikov Slov. Gospodarja, med temi 9 novih. Agitirale so vse članice tukajšnje Dekliške zveze, da je ostalo 18 starih na ročnikov zvestih in poslalo naročnino za Novo leto, ter pridobile 9 novih. — To je lep uspeh v mali župniji, kjer ima samostojna jako živahne, delavne in ugledne agitatorje in je po njihovem naporu več kot pol župnije v taboru Samostojne.

Napovedi za dohodnino sestavite se tekom meseca januarja. Današnji Slovenski Gospodar prinaša na drugi strani članek in poduk, kako se sestavi napoved. Se enkrat povdarjamo: Kdor do 31. januarja ne bo na davčno oblast vložil napovedi, nima pravice do rekurza. Takim bodo uradniki lahko v poljubni višini predpisali davek. Vsako napoved prepisite in prepis dobro shranite. Rabili ga boste za slučajni priziv ali pritožbo. Ravno tako dobro shranite tudi današnja in prihodnja številk Slov. Gospodarja v kateri bo g. Supanič iz Jarentine napisal članek, kako on sestavi dohodninsko napoved. Zupani in zaupniki naše stranke pa pojdite znanceem pri sestavi napovedi na roko. Napovedi ni treba kolekovati. — Tajništvo SLS v Mariboru.

Delovanje naših poslancev. Poslanci Jugoslovanskega kluba so v zadnjih tednih prav pridno naklebovali posamezne ministre. Poslanec Pušenjak je vložil na notranjega ministra interpelacijo radi občinskih volitev v Topolšici, nadalje na ministra za kmetijstvo v zadevi zastopavanja kmetijskih družb izven Srbije in pospeševanja nezadružnih organizacij. Poslanec Pišek, Roškar, Skoberne in Pušenjak so vložili na finančnega ministra in ministra notranjih zadev ter argvine posebne interpelacije v zadevi trošarine na vino, katerega podari vinogradnik ob priliki beranje, in nadalje glede izvrševanja česarske, vidarske in studenčarske obrti. Po nekaterih okrajih so obrtne oblasti kaznovali vsakega rokodelca, ki je popravil ali kake studence, hiše ali plotove, posebno če ni imel predpisanih izpričeval o praktičnih izpitih. Oblasti so na ta način zavirale vsako obnovitveno delo, jemale so pa rokodelcem tudi veselje in voljo do dela. Posamezne rokodelce so oblasti kaznovali z občutnimi globami oziroma zapornimi kazni. Proti tej krivici je posl. Roška: s tovariši odločno protestiral. Naši poslanci so zahtevali toozirne spremembe obrtne reda, ki je za današnje razmere neprikladen.

Našim obrtnikom! Za krščansko-misleče obrtnike obstoji v Ljubljani Obrtna zveza. Ta organizacija organizira tudi obrtnike na Slov. Stajerskem. V Mariboru se je ustanovila 4. januarja ter se že lepo razvija. Kjer želijo obrtniki tudi po drugih krajih tako organizacijo, naj pišejo Tajništvo SLS v Mariboru.

Sestanek voditeljev in duhovnikov III. reda sv. Frančiška se bodo držali v sredo, dne 17. januarja t.l., ob 10. uri dopoldne v mariborskem frančiškanskem samostanu. Pismeno ter ustmeno se je izrazila želja, naj bi ta seja vsaj tri ure trajala, torej od 10. do 13. ure. Pred 10. ure se ne more pričeti, ker vlak iz Ljubljane pride ob 9.59. Ker gospodje, ki se že popoldne kmalu odpeljejo, ob tej priliki še druga opravila v mestu radi opravijo, se skupni obed ne želi in se ne bo pripravljal. Preuljudno se vabi k obilni uletežbi. — P. Filip Benicij, ravnatelj in vizitator III. reda.

Praznik Matere milosti. Dne 25. januarja se bo obhajal ta praznik s slovesno službo božjo kakor druga leta. Castivo Marijini, pridite v prav obilnem številu na obletni dan povišanja Matere milosti!

„Socialna Misel.“ Vsem izobraževalnim organizacijam priporočamo, naj si naročijo ta novi list, ki bo politična, socialna, kulturna in gospodarska vprašanja razpravljala s stališča krščanskega svetovnega nazora v pojudni obliki. List se naroča pri Ničmanu v Ljubljani ter stane 100 K na leto. — Odbor Slov. kršč. socialne zveze v Mariboru

Čuden način predpisovanja in iztirjevanja davkov. Tajništvo Slovenske ljudske stranke v Mariboru je dobilo do danes že veliko število pritožb davkoplačevalcev, da davčni uradi kar samolastno na podlagi plačilnih nalogov l. 1921, predpisujejo oziroma iztirjujejo dohodninski in razne druge davke za l. 1922. Ker poslušajo že pravilno izvoljene cenilne komisije in ker bo vsled povišanja eksistenčnega minimuma (to je znesek, ki se ne obdači) do 10.000 K, odpadlo letos približno polovico vseh davčnih obvezancev lanskega leta, je tak samolasten način predpisovanja in iztirjevanja davkov popolnoma nezakonit. Noben davčni uradnik, nobena davčna oblast ni

ma pravice poljubno predpisovati dohodninski in sorodne davke, ampak pristojna ta pravica edinoje ljudskim zastopnikom izvoljenim v cenilne komisije. V imenu Slov. ljudske stranke je narodni poslanec g. dr. Holnjec opozoril na te nezakonitosti finančnega delegata in zahteval, da se napravi temu postopanju takoj konec ter da se dohodnina predpisuje, kakor to zahteva zakon, ne pa po poljubni volji uradništva, marveč v soglasju s cenilnimi komisijami.

Kmet iz ormoškega okraja nam piše: Stanujem v bližini Ormoža, goji ce pa imam na Vinskem vrhu pri Sv. Miklavžu. Moj prednik si je poljavil pri gorici hišo za viničarja — ko je to soloh pri vseh vinogradnih posestvih v navadi. Slučajno raznimam viničarja, ker obdelujem gorice Jam. Rabin pa hišo, v kateri stanojem po več mesecev med letom, pa tudi v jeseni, ko se opravlja vinogradno delo. Da imam v hiši vse, kar je za stanovanje in gospodarstvo potrebno, omenim le mimogrede. Pred skoraj enim mesecem pa dobim od stanovanjske oblasti v Ptuj odlok, da mi je hiša zasežena za nastanitev finančne kontrole, imam pravico pritožbe, ki pa nima odločilne moči in da moram v osmih dneh izročiti ključce. Oblast pa ni navedla, koliko bo znašala stanarina in za koliko le se mi hiša zaseže. Na hišo so tudi nujna popravila potrebna in če je hiša zasežena, se popravila ne dajo izvršiti. Vse to sem navedel v pritožbi na višjo oblast. Dosegel sem toliko, da pridejo nekega dne k meni g. župan, žandar in finančar po ključce. Nisem jih dal, ker nihče ne pomni, da bi na Vinskem vrhu kedaj stanovali financarji. Ako že hočejo mojo hišo, slobodno jim, a prostovoljno je ne izročim. Jaz nikakor ne morem razumeti, da bi se mi lahko vzelo s silo v stran to, kar je moje in od česar plačujem ogromne davke. Z velespoštovanjem: F. S.

Tržišče pri Sv. Barbari v Haložah bo vendarle ostalo. Gospod okrajni glavar dr. Pirkmajer je v seji okrajnega zastopa izjavil, da glavarstvo samo iz zdravstvenih ozirov ne more dovoli nadaljevanja tržišča na javni cesti. Občina naj poišče in kupi za sejmišče potreben prostor. S tem bo sejem ostal. Okrajno glavarstvo je celo prosilo za občino za koncesijo, da se sme na sejmišču prodajati tudi meso. Dobro je bilo, da se je Slovenski Gospodar zavzel za uboge Haložane, sicer bi menda res prišla ob potrebo in staro tržišče.

Bistriški graben nad Muto pri Sv. Primožu je skoraj nedostopen za vozove. Gorske občine so uboge in hudournika ne morejo na lastne stroške popraviti in zgraditi porušene mostove in razdrto cesto. Prizadete občine prosijo vlado, da se pobriga za veliko gospodarsko zadačo obmejnega prebivalstva. Država nam ne sme biti mačeha.

Neki finančni strokovnjak po imenu Levč je prišel našim žalostnim finančnikom na misel, ko stojijo pred vedno bolj žalostnem neredu v našem državnem gospodarstvu. Ta Levč, na katerega so se sedaj spomnili, in ki ga hočejo poklicati iz Italije — Milana je baje zelo vešč v finančni stroki in je svojčas, ko je bil pomočnik srbskega finančnega ministra, dvignil dinar do največje vrednosti, ki jo je sploh kedaj imel. Ker je pa delal tudi za svoj račun, je moral oditi v tujino. Kaj je ta mož, to že njegovo ima razodava, Levč je bil poprej prebrigan čilutski Löwy, pa naj si bo kdor koli, našim oblastnikom teče voda v grlo in prav jim pride vsak, ki le hoče pomagati ter riniti njih zavožen voz iz blata.

V Drž. hipotek. banko v Beogradu hočejo naši centralisti spraviti vsa narodno premoženje. V to banko naj bi se vlagalo občinsko, cerkveno in vso društveno premoženje in z vsem tem imetjem bi pa upravljala, ali bolj rečeno špekulirala cela jata od države imenovanih uradnikov. Sedaj se služi ta denarni zavod samo srbskim potrebam in razmere v njem so take, da nimajo primere. V upravnem svetu te banke so razni visoki politiki, ki si kar sami nakazujejo po sto in sto tisoč dinarjev za svoj „trud“. Čul smo tudi, da se zahteva od kmetov, naj vračajo svoje predvojne dolgove v zlatu, to se pravi, da bodo morali re-

ven soljak vse prodati, če hoče poravnati male stare dolgove. — In to banko hočejo sedaj razširiti in uveljaviti v celi državi.

Suša po zimi. Ker ni snega in ne dožja, imamo sredi zime hudo sušo. Ljudje vozijo iz Drava vodo po več ur daleč. Mariborski mestni vodovod ima vedno manj vode. V visoki težeča stanovanjih opetovano zmanjka vode. Ubogi viničarji v sirmih hribih morajo po pol ure daleč nositi vodo. Kaj bo?

Najbolj mrzla dneva letošnje zime sta bila minula sobota in nedelja.

Gospodski tihotapci. — Pred kakimi tremi tedni je ustavil neki narednik pri Gornji Radgoni dvoprežni, dobro obložen voz, na katerem je bilo več zabojev z milom, sestavni deli dveh kočij in 50 kg lovskih patron. Voz je spremljal gozdar Lippitovega veleposestva na Turnišču pri Ptuj, Dworsky z dvema uslužbencema. Na to uvedena preiskava je dognala, da so veleposestnik Lippit, njegov zet Pongratz, drogerist Poberaj iz Ptuja s pomočjo nekoga Domanjkota utihotapili vse te stvari iz Avstrije ter jih prepešali pri Cankovi blizu Radgone čez mejo. Ptujsko sodišče je obsodilo Lippita, na 13.000, Pongratza na 24.000 in Poberaja na 33.800 dinarjev globe, tudi voz z blagom se je zaplenil.

Umor orožnika. Iz Globokega pri Brežicah nam poročajo: Zloglasni gozd Dobrova pri Brežicah že krije bogzna koliko ropov, umorov in pobojev. Obširni dobrovski gozd, skozi katerega vodi okrajna cesta, je neka kot zavetišče za hudodelce, roparje in tatove. Minulo nedeljo se je mudil na nočni patrulji skozi Dobravo 45 letni orožnik Mauer od brežiške orožniške postaje. Iz patrulje se ni več vrnil, pač pa so ga našli drugo jutro v dobravskem gozdu mrtvega, slečenega in čisto oropanega. Po obrazu je bil čisto razmesarjen, a tudi po ostalem telesu ima vse polno ran. O roparju še sedaj ni nobenega sledu. V tem slučaju gre za roparski umor. Orožnik Mauer je bil rodom Gorican, oženjen in oče več otrok.

Ubogi in nesrečo. V Srenskih Karlovcih so policaji v zaporu meščana Pavla Šnur tako prebitinili, da je vsled batin drugi dan umrl — Policijsko ministristvo je razpisalo na glavo hajduka Serifa Salika v Mostaru 10 tisoč dinarjev. Zandarska policija iz Prizrena je zloglasnega hajduka ubila pred par dnevi. — Nekt Nikola Koridič se je igral z revolverjem na pokopališču v Grgljevičih pri Mostaru. Po neprevidnosti je nameril samokres proti mladotnemu dečku. Revolver se je sprožil in deček je obležal na licu mesta mrtov.

Strojvodja preprečil velikansko nesrečo. Na postaji Mihanovci med Vinkovci in Brodom se je dne 7. jan. pripetila železniška nesreča, ki bi bila prav lahko zahtevala mnogo žlodeških žrtev. Ker je imel zagrebški brzovlak nekaj zamude, je ostal na postaji Mihanovci, ki ima samo tri tir. Ta brzovlak je stal na srednjem tiru in ko je železniški uradnik zaukazal kretničarju, da naj uravna kretnico za beograjski brzovlak za tretji tir, je za prihajal beograjski brzovlak in kretničar ni mogel več uravnati kretnice. Beograjski brzovlak je privozil z veliko silo po drugem tiru proti postaji, kjer je stal zagrebški vlak. Strojvodja beograjskega brzovlaka je to opazil in skušal z naporom vseh svojih moči ustaviti vlak, kar se mu je tudi deloma posrečilo, a kljub temu je trčil beograjski vlak na zagrebški. Obe lokomotive, poštni voz in več vagonov je bilo razbitih, osem oseb težko, več oseb pa lahko ranjenih. Le prisotnost duha junaškega strojvodje se je zahtevala več sto žlodeških žrtev.

Ubog iz nepazljivosti. Pred par dnevi se je dogodil v Doboju (Bosna) nesrečen uboj. Upravitelj tamkajšnje pošte je pustil v uradu svoj revolver. Kmalu na to, kd je odšel, je prišel nek človek, ki je hotel na poštni tehtnici nekaj stehitati. Prišel je pa poštni uradnik, našel revolver, ter se pričel z njim igrati. Dvakrat je slepo sklevsnil proti onemu človeku, tretjič pa se je revolver sprožil in nesrečnik je padel — pri prič mrtov — na tla.

Zopet drugi Nazarejec pred sodišče. O eni obsodi Nazarejca v Sarajevu smo že poročali. Minuli četrtek

pa se je vršila razprava proti drugemu Nazarejcu, prostaku 11. pešpolka Milanu Gjuriču iz Vojke, sodni okraj Stara Pazova v Bosni. Milan ni hotel kot vojak prisesti kralju in domovini izjavil je pred sodnijo, da ne zamore položiti prisege, ker mu to brani njegova nazarejska vera, ki ne pozna nobenega sovražnika. Obtoženec je tudi priznal, da je služil v rajni Avstriji 10 mesecev vojake na italijanski fronti kot strežaj v bolnici, a tudi ni prisegel. Sodnija je obsodila Nazarejca M. Gjuriča, radi nepokorščine na dve leti črče. Obsojenec se ni pritožil proti ti razsodbi in nastopil takoj kazen.

Dva požrtvovalna pristaša SLS. Na mesto venca na grob rajnemu poslancu Piškcu sta darovala za strankin sklad Slov. ljudske stranke gg. Wreg iz Slivnice ter dr. Al. Juvan v Mariboru vsaki po 400 K. Hvala lepa.

Koledarčka Kmetijske zveze se ima mo okoli 200 izvodov na razpolago. Če na s postnino vred 18 K. Naročite takoj. Tajniš vo Kmetijske zveze v Mariboru.

Orlovski vestnik.

Vsem odsekom marib. okrožja. Ker se naši odseki niso mogli udeležiti podvezinega tečaja, bo priredilo okrožje tedenski organizatoričen in tehničen tečaj od 23. do 28. januarja. Natančneje v okrožnici. — Odseki podva zastopnika. Ob enem se bo vršil okrožni občni zbor. Odseki naj pripravijo poročila! Okrožni tajnik potrebuje natančno statistiko članstva vseh odsekov. Pripravite jo! — Bog živi!

Lep dar. Iz Vojnika nam pišejo: Najlepša zahvala g. županu J. Kovarču in njegovi soprogi Marici prej Cvarovi za lep dar 400 K tukajšnjemu Ortu in 400 K izobraževalnemu društvu, ka erega sta darovala povodom vse sele poroke. Novoporočencema mnoga, vesela leta!

Gospodarstvo.

Vinogradnik Rob. Košar:

Stroški za oral vinograda.

Z veseljem se odzovem pozivu uredništva, da podam cenjenim bralcem tega lista pregled čez stroške, ka tere je povzročalo obdelovanje enega orala vinograda v L. 1921. Povdarjati pa moram že vnaprej, da obane stevilke ne morejo biti merodajne za vse slovenske vinogradnike, ker so razmere v vsakem kraju in celo na vsakem vrhu drugačne. Tako porabi n. pr. vinogradnik, ki ima v goricah pešeno zemljo, samo 22—25 težakov za prvo kop na oral, drugi pa, ki ima hudo zemljo, smoliko ali lapor in kamenje 35—40. Enemu pride morda težak z dno pijačo in jedjo vred na 25 K dnevno, drugemu pa na 50 K. Eden je skropil petkrat in žveplal sedemkrat, drugi samo dvakrat. Zato si naj vsak vinogradnik stroške za svoj vinograd prilagodi svojim razmeram. Storit bo to tem lažje, ako bo imel za to neko podlago, po kateri se bo lahko ravnal pri svojih računih. Ustvariti tako podlago je namen teh vrstic in mislim, da ustrežem s tem tudi želji slavnega uredništva.

Koliko znašajo torej stroški za oral vinograda v letu 1921?

1. Ako računimo težaka povprečno po 35 K dnevno z vsemi stroški, vred, stane opravljeno delo, kakor sledi:
 - 9 težakov za rez; 2 težaka za popravek pota in čiste k vinogradu; 10 težakov za nošenje gnoja in trošenje (3 kub. met.); 30 težakov za prvo kop in ravnanje; 12 težakov za sploščenje 600 novih kolov, stavljenje vsega kolja in rezanje sponov; 20 težakov za drugo kop; 8 težakov za plelje; 5 težakov za prvo skropljenje (3 polovnjačke vode); 2 težaka za prvo žvepljanje; 10 težakov za prvo vez z raliho; 6 težakov za drugo skropljenje (4 polovnjačke vode); 3 težake za drugo žveplanje; 12 težakov za drugo vez s slamo (50 ritek); 7 težakov za tretjo skropljenje (5 polovnjačkov vode); 4 težake za tretjo žveplanje; 24 težakov za tretjo kop (velik les, pozor na grozdje); 5 težakov za rezanje vrhov; 2 težaka za pripravlanje posode za bratvo; 22 težakov za bratvo; 10 težakov za nošenje put; 4 težake za prešanje; 1 težak za nalivanje mošta; 2

težaka za pretakanje; skupaj 210 težakov po 35 K — 7350 K.

Kdor pa je spomladl dal strugati trsje mora računati za to delo najmanj 50 težakov za oral in za mazanje z žvepleno-apneno brozgo tudi po 24 težakov.

Račun se torej zviša za 74 težakov in 2570 K na 9920 K.

II.

Potrošeni material stane in vozina: 8 kub. met. gnoja a 250 K to je 2000 K; 12 foring za ta gnoj a 60 K to je 720 K; 600 kolov b 2.50 K to je 1500 K; 1 foringo za kolje 100 K; 50 kg galice a 24 K — 1200 K; 100 kg apna a 2 K — 200 K; 30 kg žvepla a 22 K — 660 K; 5 kg ralihe a 30 K — 150 K; 60 ritek slame a 4 K — 240 K; 1 foringa za galico, žveplo, apno in slamo 60 K; 40 kg žvepleno-apnene brozge a 5.40 K O 216 K; 6 čopičev za mazanje a 3 K — 18 K; 1 kg sveč za klet in prešanje 40 K; skupaj 7104 K.

III.

Vzdrževanje orodja in odpisi: Vzdrževanje dveh spricalk a 50 K — 100 K; Vzdrževanje dveh puhalok a 25 K — 50 K; 10% odpis od vrednosti dveh spricalk a 1000 K — 200 K; 10% odpis od vrednosti dveh puhalok a 200 K — 40 K; Vzdrževanje kletne posode, 6 polovnjačkov a 40 K — 240 K; 4% odpis od vrednosti 6 polovnjačkov a 600 K — 144 K; skupaj 774 K.

IV.

Obresti in amortizacija trsja: 3% obresti od obratnega kapitala po 20 tisoč K — 600 K; 3% obresti od kletnega inventarja po 4000 K — 120 K; 3% obresti od vinogradskega inventarja po 3000 K — 90 K; 3% obresti od glavnice v kolju 10.000 K — 300 K; 3% obresti od glavnice v trsju 10.000 K — 300 K; 3% obresti od zemljiške glavnice po 5000 K — 150 K; 25 letna amortizacija trsne glavnice 10.000 K — 400 K; skupaj 1960 K.

V.

Zavarovalnina in davki: Zavarovalnina sodov ozir. vina 50 K; zemljiški davek približno 150 K; skupaj 200 K.

Pregled nam torej kaže sledeče stroške:

- I. Za opravljena dela v . . . 9920 K
 - II. Potrošeni material in dovoz 7104 K
 - III. Vzdrževanje orodja in odpisi 774 K
 - IV. Obresti in amortiz. trsja . 1960 K
 - V. Zavarovalnina in davki . 200 K
- Skupaj . . . 19958 K

tako, da lahko rečemo z mirno vestjo, da stanejo stroški za en oral vinograda v letu 1921 okrog 20.000 K.

Tukaj sem vzel v račun samo go-li vinograd z neobhodno potrebno posodo brez stroškov, katere ima gospodar s tem, da preša na tuji preši. Ako pa ima pri vinogradu svojo prešo in hišo (viničarijo) potem so seveda stroški še višji za vzdrževanje preše in hiše, za amortizacijo preše in hiše za zavarovalnino in hišni davek.

Izreden slučaj. Nek nemški šasnik poroča, da je v nekem kraju vsled dolge in tople jeseni začela neka brešnja drugokrat cvetiti in da je sad zopet dozorel. Orešnja je rodila torej 2-krat v enem letu. Tudi pri nas je letos mnogi trs dvakrat obrodil. „Martinsaki“, ki cvetijo navadno konec julija in začetkom avgusta, so dozoreli sredi novembra. Skoda, da jih ni bilo več, kajti naši gospodarji in viničarji se ne bi kregali, ako bi morali za štiri tedne iti zopet na bratvo.

Negujmo sadno drevje!

Premnogo naših sadjarjev posadi drave na stalno mesto in se ne briga več za njega celo življenje, razen kadar je treba spraviti sad. Ali je mogoče od takega sadnega drevja pričakovati kak posebni dobiček? Dobičkonosno bo postalo naše sadjarstvo šele tedaj, ko bomo drevje, ki ga posadimo, tudi negovali. Negovanje sadnega drevja predvsem v redčenju in snazenju drevesne krone in debela ter gnojenju.

Obrezovanju krone, to posebno v prvih letih tako važnem opravilu, se lahko pričujemo samo praktično. Naborj tečajev prirejajo v ta namen naše kmetijske korporacije leto za letom in želeli bi bilo, da se teh tečajev u-

deležujejo kmetovalci v kar največjem številu. Kjer se še tak tečaj ni priredil, ga je lahko zahtevati potom Kmetijske družbe.

Negovanje debela v prvih 10 do 15 letih po sajenju obstoji v glavnem v pravočasnem zavarovanju pred zajcem. Teh metod je zelo veliko, dobre so vse, samo da dosežejo svoj namen. Najmanj zanesljivo je mazanje dreves, ker premnogi napravijo belež tako slab, da po zimi premnogokrat odpade, posebno pri mladem drevju z gladko skorjo. Najboljše so žicnate mreže, prirejane nalašč v ta namen, ki so porabne za nebroj let.

Pred vsem pa moramo sadnemu drevju gnojiti. Gnoj, gnoj in spet gnoj — kriči vinograd, sadonosnik in njiva. Navadno nam ga primanjkuje, toda za sadonosnik se bo že še našel kak kupček. Kar tja z njim! Drevo razprostira v zemlji korenine nekako v tem obsegu, kakor veje v zraku. Kaker nam prinašajo sad le male vejice in imajo večje samo namen nositi male in tvoriti zvezo, tako srkajo največ hrane iz zemlje male koreninice. Te koreninice se nahajajo v zemlji približno tam, kjer so v zraku male vejice. Zato je predvsem gnojiti na tem prostoru, to je pod kapom krone. Pod celim drevesom rušo prelopatimo, na omenjenem mestu podkopljemo gnoj in ga z rušo spet zagrnemo. Spomladl prežebelno rušo z grabljami poravnamo in posejemo če mogoče še s kakim deteljnim ali travnim semenom, da se nam ne razširi na tistem mestu nčvrjedn traviški plevel.

Čas za to delo je sedaj najboljši. Pripricani smo lahko, da se nam bo ta gnoj obilo povrnil v lepšem sadju in boljsem razvoju drevesa.

Tudi gnojenje z gnojnico je jako priporočljivo, napraviti pa moramo pod kapom krone do 1/2 m globoke luknje, v katere vlijamo gnojnico, katero bi nam sicer po večini popila travniška ruša.

Vse natančnejše podatke glede gnojil pa najdemo razen več drugih področnih člankov v „Koledarju“ Kmetijske zveze, ki se za komaj 18 K dobi v Cirišovi tiskarni v Mariboru.

Pridelovanje sadjaveca. Sadjavec je postal za nas Slovence zelo važna pijača. V južnih deželah pridelovanja sadjaveca skoro ne poznajo, tako n. pr. kuhajo Srbi in drugi balkanski narodi celo iz najzlahnejših jabolok žganje. Tudi pri nas je bilo nekaj tako, šele zadnja leta je došel sadjavec do popolne veljave. Vendar se pa pri pravi te pijače mnogo greši, kar je vzrok, da sadjavec ne uživa istega zaupanja, ki bi mu pristojal. Posebno v Slovenskih goricah je navada, da pomagajo sadjavec z dodatkom vode. To vedo vsi kupci prav dobro, zato kupujejo sadjavec z največjo previdnostjo. Po drugih krajih namočijo tropine in prešajo še enkrat ter vse dodenejo pravemu moštu. Moštarne na Nemškem sicer tudi ta način uporabljajo, a opine le malo zmočijo in spravijo tak v prešo. Ta dodatek vode raztopi še v tropinah se nahajajoči sladkor in celotni izdelek trpi le prav malo na kakovosti. Najboljše je seveda, posebno pri naših prešah, kjer gre delo počasi, dodati prav nobene vode. Ako bodo ravnali vsi sadjarjevi tako, bodo privabili mnogo kupcev in bodo dosegli znatno višje cene. Ponekod je pridelo vanje sadjaveca skrajno nesnažno, porabi se vsa gnila jabolka in rabi črodje, ki ga malokdaj osnažajo. Premnogokje se rabi preveliko železnega orodja, kar povzroča preveč požrnjenja sadjaveca. — Kako naj torej ravnamo? Pri napravi sadjaveca nam je ravnati še bolj snažno in še bolj previdno, kakor pri napravi vinskega mošta, ker sadjavec postane dosti prej jesičen ali okužen po drugih boleznih vsled manjše množine alkohola. To bi bilo nekako splošno pravilo. Gnilo sadje nam je skrbno izločati, ker samo pokvari okus celotnega pridelka. Le s takim ravnanjem bomo našemu sadjavecu pridobili pomen, ki mu pristaja in se bo kupčija z njim tudi živahno razvila.

V Avstriji stane 1 liter jabolčnice 160 do 180 K, vino 500 do 600 K, slivovka pa od 3800 do 4000 K za 1 literprocent.

Zlvinški sejni 10. januarja v Mariboru je bil živahan. Prignalo se je 385 glav živina. Prodalo se je skoro